

SHUHRATNING “SHINELLI YILLAR” ROMANI**Xurramova Farangiz Ollanazarovna**Termiz iqtisodiyot va servis
universiteti 3-bosqich talabasi

Annotatsiya: Shuhratning “Shinelli yillar” romani Ikkinchi jahon urushi yillarida kechgan og‘ir sinovlar, front ortidagi hayot va jang maydonidagi qahramonliklarni tasvirlaydi. Asarda bosh qahramonlarning taqdiri, ularning vatanparvarligi, insoniylik fazilatlari va urushning dahshatli oqibatlari yorqin aks ettirilgan. Muallif urushning inson hayotiga ta’sirini teran ifodalab, zamon va jamiyatning murakkabliklarini badiiy tarzda yoritadi.

Kalit so‘zlar: Ikkinchi jahon urushi, vatanparvarlik, jang maydoni, front orti, insoniylik, sinovlar, tarixiy roman, qahramonlik, urush fojiasi, yurak iztirobi.

Аннотация: Роман Славы “Шинельные годы” описывает тяготы Великой Отечественной войны, жизнь за фронтом и героизм на поле боя. В произведении ярко отражены судьбы главных героев, их патриотизм, человеческие качества, страшные последствия войны. Автор глубоко выражает влияние войны на жизнь человека и художественно освещает сложности времени и общества.

Ключевые слова: Великая Отечественная война, патриотизм, поле боя, тыл, человечность, испытания, исторический роман, героизм, военная трагедия, душевная боль.

Abstract: Fame's novel "The Overcoat Years" describes the hardships of World War II, life behind the front and heroism on the battlefield. The work vividly reflects the fate of the main characters, their patriotism, human qualities, and the terrible consequences

of war. The author deeply expresses the impact of war on human life and artistically illuminates the complexities of time and society.

Key words: World War II, patriotism, battlefield, behind the front, humanity, trials, historical novel, heroism, war tragedy, heartache.

Adabiyot har doim inson hayoti, jamiyat va tarixiy voqealarning aks-sadosi bo'lib kelgan. Ayniqsa, urush davri adabiyoti inson ruhiyatining murakkab sinovlari, fidoyilik va jasoratni badiiy obrazlar orqali yoritishga xizmat qiladi. Shuhratning “Shinelli yillar” romani ham shunday tarixiy asarlardan biri bo'lib, unda Ikkinchi jahon urushi yillarida yuz bergan voqealar, jang maydonidagi askarlar va ortda qolgan insonlarning taqdiri tasvirlanadi¹.

Asar qahramonlari urush sharoitida matonat va jasorat bilan sinovlardan o'tib, vatanparvarlik va insoniy qadriyatlarni o'zlarida namoyon etadilar. Muallif roman orqali urushning nafaqat jang maydoniga, balki inson qalbiga ham qanday ta'sir o'tkazishini mahorat bilan tasvirlaydi. Ushbu asar o'quvchini tarixiy xotiralar bilan yuzlashtiradi va o'tmishdan saboq olishga undaydi.

Asarda bosh qahramonlar orasida Vatan himoyasi yo'lida jonini fido qilgan askarlar, oilasidan ajralib, mashaqqatli sinovlarni boshdan kechirgan insonlar hamda urush dahshatlarining og'ir yukini ko'tarib yashagan kishilar tasvirlanadi. Muallif urushning nafaqat moddiy, balki ma'naviy yo'qotishlarini ham chuqur ochib beradi. Jang maydonidagi shafqatsiz to'qnashuvlar qahramonlarning matonatini sinovdan o'tkazgan bo'lsa, ortda qolgan oilalar, onalar va farzandlar uchun bu yillar chidab bo'lmas iztirob va sog'inch bilan kechgan².

Roman qahramonlarining har biri o'ziga xos sinovlarga duch keladi. Kimdir front chizig'ida jonini fido qilib Vatanini himoya qilsa, boshqalar dushman istilosidan qutulish yoki ortda qolgan yaqinlarini himoya qilish yo'lida kurash olib boradi. Ularning

¹ Shuhrat. Shinelli yillar. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti, [nashr yili].

² Karimov, I. A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.

vatanparvarligi, jasorati va insoniyligi o'quvchini chuqur mushohada yuritishga, o'tmish voqealaridan saboq olishga undaydi.

Muallif urushning insoniyatga yetkazgan og'ir zarbasini yoritish barobarida, oddiy xalqning matonati, fidoyiligi va insoniy qadriyatlarini ulug'laydi. Shu bilan birga, roman urush dahshatlarini ochib berib, tinchlikning naqadar bebaho ne'mat ekanini o'quvchiga chuqur anglatadi.

Shuhratning “Shinelli yillar” romani mazmunan chuqur va tasviriy jihatdan ta'sirchan bo'lib, o'quvchini urush fojialari hamda inson matonati haqida chuqur mushohada yuritishga undaydi. Muallif urushning inson hayotiga ta'sirini nafaqat jismoniy, balki ruhiy izlari bilan ham mahorat bilan yoritadi. Jang maydonidagi qahramonlarning jasorati, ortda qolgan oilalarning iztiroblari va front ortida mehnat qilayotgan xalqning fidoyiligi roman voqealarini yanada haqqoniy va ta'sirchan qiladi³.

Asarda insoniylik, vatanparvarlik, do'stlik va sadoqat kabi ezgu fazilatlar asosiy o'ringa qo'yiladi. Qahramonlar murakkab sinovlar qarshisida sabr-bardosh bilan harakat qilib, o'z burchlarini sidqidildan bajarishga intiladilar. Urush ularning hayotini butkul o'zgartirgan bo'lsa-da, ular vatanparvarlik, or-nomus va insoniy qadriyatlarini saqlab qolishga harakat qiladilar.

Roman urushning shafqatsizligini yoritish bilan birga, tinchlikning naqadar bebaho ne'mat ekanini ham o'quvchiga anglatadi. Ushbu asar o'tmishdan saboq chiqarish va tinch hayotning qadriga yetish zarurligini chuqur his etishga yordam beradi⁴.

Asardan parcha:

Uzoqdan eshitilgan o'q ovozlari yurakni ezardi. Jang maydonida harbiy kiyim kiygan yigitlar birin-ketin oldinga yurardi. Ulardan biri, Hasan, tizzasiga suyanib, oldinga boqdi. Ko'zlari yorug'likdan yumildi, lekin yuragi o'zi bilgan, o'zi sevgan yurti uchun urardi.

— Aka, orqaga chekinaylik! — dedi yonidagi askar, ammo Hasan bosh chayqadi.

³ Qodiriy, A. O'tgan kunlar. – Toshkent: Sharq nashriyoti, 2019.

⁴ Yoqubov, H. O'zbek adabiyoti tarixi. – Toshkent: Fan, 2004.

— Yo‘q, biz chekinmaymiz. Vatan bizdan jasorat kutyapti!

Atrofni chang-to‘zon qopladi. Osmonda uchayotgan samolyotning guvillashi yurakka g‘ulg‘ula soldi. Hasan yerni mahkam changalladi, yuragi hayajondan tebrandi. U bir lahza onasining ko‘zlarini esladi, keyin esa oldinga intildi...

Urush maydonida jangchilar bir-biriga suyanib, dushmanga qarshi oxirgi kuchi bilan kurashardi. Qorong‘ulik ichida umid uchquni yonib turardi – bu Vatanga bo‘lgan cheksiz muhabbat edi.

“Shinelli yillar” nafaqat urush voqealarini aks ettirgan asar, balki inson matonati, vatanparvarlik va jasorat haqida ibrat darsi hamdir. U bugungi avlod uchun tarixni anglash, haqiqatlardan xulosa chiqarish va tinchlikning qadriga yetish muhimligini eslatib turuvchi asarlardan biri hisoblanadi⁵.

Shuhratning “Shinelli yillar” romani urush yillarining og‘ir sinovlari, inson jasorati va vatanparvarlik ruhini badiiy talqin qilgan muhim asarlardan biridir. Muallif urushning dahshatli oqibatlarini, frontdagi askarlarning mardligi hamda orqada qolgan xalqning sabr-bardoshini mahorat bilan tasvirlaydi⁶.

Asar qahramonlari hayoti orqali inson ruhiyatining eng murakkab jihatlari yoritilib, urushning nafaqat jang maydonida, balki har bir inson qalbida qoldirgan chuqur izlari aks ettiriladi. Roman o‘quvchini insoniylik, do‘stlik, sadoqat va vatanparvarlik kabi muhim qadriyatlar haqida chuqur mulohaza yuritishga undaydi.

Ushbu asar shunchaki tarixiy voqealarning in‘ikosigina emas, balki kelajak avlod uchun ibrat darsi hamdir. “Shinelli yillar” o‘tmishni anglash, tinchlikning qadriga yetish va insoniy qadriyatlarni asrab-avaylashga da’vat etadi.

⁵ G‘ulomov, M. Ikkinchi jahon urushi tarixidan lavhalar. – Toshkent: O‘zbekiston, 2015.

⁶ O‘zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. – Toshkent: O‘zME nashriyoti, 2002.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Shuhrat. Shinelli yillar. – Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi Adabiyot va san‘at nashriyoti, [nashr yili].
2. Karimov, I. A. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma’naviyat, 2008.
3. Qodiriy, A. O‘tgan kunlar. – Toshkent: Sharq nashriyoti, 2019.
4. Yoqubov, H. O‘zbek adabiyoti tarixi. – Toshkent: Fan, 2004.
5. G‘ulomov, M. Ikkinchi jahon urushi tarixidan lavhalar. – Toshkent: O‘zbekiston, 2015.
6. O‘zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. – Toshkent: O‘zME nashriyoti, 2002.